

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ของ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3

The Internal Quality Assurance Model with the Participation in Function of School Committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3

รัตน์จันท์ ไพโรดีพะเนาวิ¹, ฉลาด จันทรสมบัติ², ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์³
Rutjinun phaideepanouw¹, Chalard Chantarasombat²,
Praporntip Kunakornpitak³

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) และ 3) เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

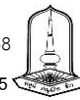
² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Associate Professor, Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Lecturer Dr., Faculty of Education, Rajabhat Udon Thani University

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) และระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 252 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ตามลำดับ

2. ปัญหา การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผลการประเมินของสถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนาการศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

4. แนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) 14 องค์ประกอบ จุดเด่น จุดควรพัฒนา ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของ สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน

ประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และผู้เชี่ยวชาญได้ประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีเป็นประโยชน์ ของรูปแบบดังกล่าว พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

คำสำคัญ : ขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The research objectives are 1) to study current states problems and needs for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3 2) to study the guidelines for participating in internal quality assessment of committee from best practice schools , and 3) to construct participation model for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3 The three phases of research procedure steps are phase 1 : studying current states problems and needs for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3. phase 2 : studying the guidelines for participating in internal quality assessment of committee from best practice schools, and phase 3 : constructing participation model for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3 The 252 sample (the sample size is derived from Krejcie and Morgan table) is the committee of selected by stratified random sampling , The two research tools are questionnaire and interview form. The statistics used for analyzing data are frequency percentage mean and standard deviation.

The research results were as follows:

1. The current states for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3. were rated with high level in term of whole aspects. For each of

aspects, the committee also rated with high level as performance of development in educational quality plans, determining of school educational quality standards, development planning in educational management corresponding to standards, evaluation of internal quality corresponding to standards, administration and information system, controlling and follow up the educational quality, development of education with controlling and continuity and annual self assessment reports, respectively.

2. The problems for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3. were rated with medium level in terms of whole. For each of aspects, the committee also rated with medium level as controlling and follow up the educational quality, determining of school educational quality standards, development planning in educational management corresponding to standards, administration and information system, annual self assessment reports, evaluation of internal quality corresponding to standards, development of education with controlling and continuity, and performance of development in school educational quality plans, respectively.

3. The needs for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3 were the committee of should to gain knowledge and understanding of school internal quality assessment, the committee of should to have awareness about the significant of school internal quality assessment, and the committee of should to participate in publicizing and experience exchanges about results of school internal quality assessment to give everybody known so that the school internal quality assessment results would be gotten for improving the development of education with continuity, respectively.

4. The guidelines for participating in internal quality assessment of committee from best practice schools were composed of the internal quality assessment corresponding to standards ,and annual self assessment reports with 14 components. the participation with three aspects

were planning participation, performance participation, and evaluation participation . The school internal quality assessment with eight issues as (1) determining of school educational quality standards, (2) development planning in educational management corresponding to standards (3) administration and information system,(4) performance of development in school educational quality plans, (5) following up and controlling the educational quality, (6) evaluation of internal quality corresponding to standards, (7) annual self assessment reports, and (8) development of education with controlling and continuity.

5. The participation model for participating in internal quality assessment of committee of Udonthani Primary Educational Service Area Office 3composed of eight components as (1) the participation in determining of school educational quality standards, (2) the participation in development planning in educational management corresponding to standards (3) the participation in administration and information system,(4) the participation in performance of development in school educational quality plans, (5) the participation in following up and controlling the educational quality, (6) the participation in evaluation of internal quality corresponding to standards,(7) the participation in annual self assessment reports, and (8) the participation in development of education with controlling and continuity, and the specialists evaluated this model in terms of the appropriateness, possibility and significance with the highest level, respectively.

Keywords : Expanding educational opportunities

บทนำ

รัฐบาลไทยได้ร่วมมือกับอาเซียนในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง

ตลอดจนสังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียน และนโยบายของรัฐบาลไทยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยและภูมิภาค การยกระดับคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย เพื่อเตรียมเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน มีสมรรถนะสำคัญ สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : 1) อีกประการหนึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาที่จะนำพาการศึกษาไทยให้มีความพร้อมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอาเซียน และสังคมโลก ทั้งนี้สถานศึกษาก็ต้องมีการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้

ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จึงควรมีรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรมีการจัดทำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพทางสื่อต่างๆ จัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงาน สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีรูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพโดยการนำรูปแบบการแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสามารถควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผล รวมทั้งนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและผู้บริหาร

สถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice)

3. เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทน

ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา รวม 735 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 252 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 36) ตามขนาดสถานศึกษาจำแนกเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน ครูที่รับผิดชอบงานด้านระบบประกันคุณภาพภายใน 3 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เลือกจากโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ระยะที่ 3 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ครู 2 คน และผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพ ปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ

อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ตอนที่ 4 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended Form) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการ

ประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา

2. ร่างแบบสอบถามสภาพ
ปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมใน
การประกันคุณภาพภายในของ
คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสุทธารธานี เขต 3 ตาม
หลักการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ
ภายใน ทั้ง 8 แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่
ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

3. นำร่างแบบสอบถามเสนอ
ต่อผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือเพื่อตรวจ
พิจารณาความ
เที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)
หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
(Index of Item-Congruence : IOC)
โดยใช้เกณฑ์รายข้อมีค่าเท่ากับ .60-
1.00 ซึ่งถือว่าข้อนั้นๆ มีความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้
ภาษา

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุง
แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามไปทดลอง
ใช้ (Tryout) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 40 คน
เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

6. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่
ทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก
รายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
(Item-Total Correlation) ระหว่างคะแนน
รายข้อกับคะแนนรวม มีค่าอำนาจจำแนก
รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52-0.94 และค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับ
สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตาม
วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ
ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วม
ในการประกันคุณภาพภายในของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสุทธารธานี เขต 3 ผลการ
วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ
มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย
คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา

คุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

2. การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 3 อันดับ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผลการประเมินของสถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนา

การศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ได้ปฏิบัติดังนี้

3.1 การประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) 14 องค์ประกอบ

3.2 จุดเด่น จุดควรพัฒนา ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.3 การมีส่วนร่วม 3 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมการวางแผนการมีส่วนร่วม

การปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมการประเมินผล และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ประเด็น ได้แก่ กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการร่างรูปแบบปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและได้ลงพื้นที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) 3 โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างใน 3 โรงเรียน จากนั้นนำข้อมูลทั้งจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) นำมาสรุปเพื่อหาแนวทางร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

4. จัดทำแผนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 และจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำหนดแนวทางในการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานกิจกรรมขององค์กร ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ในด้านการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การไว้วางใจ ต่อกันและกัน เต็มใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ชุมชน หน่วยงานนั้นๆ พร้อมทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกผูกพัน และความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับองค์กร ชุมชน หน่วยงานนั้นๆ ด้วยสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันดน้อย คำของ (2552 : 91-92) ได้ดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนบ้านหนองโป่งราษฎร์บำรุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้กลยุทธ์ คือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ซึ่งมี 4 กิจกรรม คือ การประชุมชี้แจง การระดมความคิดเห็น การกำกับติดตามดูแล และการให้คำปรึกษาการศึกษา พบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น กรรมการที่ได้รับการ

แต่งตั้ง ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความมั่นใจมากขึ้นด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษามีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษา ครบทุกด้าน และการนำเสนอข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการทบทวนและการสร้างความเข้าใจในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษา เน้นย้ำบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจความตระหนัก ความรับผิดชอบ ในภารกิจของสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ก่อนนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีการนิเทศ กำกับติดตาม มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ และการประเมินผล มีการกำหนดแนวทางและแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกำหนดเวลาสามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทุกมาตรฐาน และสรุปรายงานผลการตรวจสอบได้ตามกำหนดเวลา ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และบุคลากรในชุมชนมีความเข้าใจ เกิดความพร้อมเกิดความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการ

เตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่บุคลากรมีการเตรียมความพร้อมตลอดเวลา คือมีข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร การนำเสนอพร้อมที่จะได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ก่อนดำเนินการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของรูปแบบ (Model) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้น หรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษาเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย อาจเป็นโครงสร้าง โปรแกรมแบบจำลองอย่างง่าย เพื่อช่วยให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ศึกษาขั้นตอนการพัฒนาในรูปแบบตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2547 : 41-46) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาแบบว่ามี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนาแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมุติฐานโดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด รูปแบบ และผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพ สถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปร

ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ขั้นที่สอง การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ คือการนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีความสำคัญน้อยออก จะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมมากขึ้น ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นโดยการตรวจสอบรูปแบบซึ่งจัดเป็น 4 หมวด ดังนี้ ความเหมาะสม (Propriety Standards) ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มีผลการประเมินรูปแบบทั้ง 4 ขั้น อยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปตามกรอบแนวคิดที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวิชญ์ นุชเนื่อง (2551 : 163-173) ได้วิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า 1) องค์ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริม ให้ชุมชนร่วมพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 การรับรู้และร่วม ดำเนินการพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบ ที่ 3 ความรู้ความสามารถต่อหน้าที่ องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถในการ ปฏิบัติตนต่อส่วนรวม องค์ประกอบที่ 5 ความสามารถ ในการเข้าร่วมดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 6 ความภาคภูมิใจและ ความศรัทธา และองค์ประกอบที่ 7 ประโยชน์ตอบแทนที่ควรจะได้รับ

2) รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านบทบาท ของกรรมการสถานศึกษา เป็นลักษณะ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนและชุมชนและ ด้านคุณสมบัติของกรรมการสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ควรเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่องนี้ให้ผู้มีวน เกี่ยวข้องได้รับทราบ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการ สถานศึกษา

1.2 ควรนำรูปแบบการมี ส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ไปใช้ใน ทุกโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

นำรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไป ปฏิบัติจริงในโรงเรียนจากนั้นทำวิจัย เปรียบประเมิณโครงการตามกิจกรรมในคู่มือ

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). "การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ" ใน *คู่มือการจัด การศึกษา วิชาชีพวิทยาการวิจัย*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- วันดน้อย คำของ. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนบ้านหนองโป่งราษฎร์บำรุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัย
ความสำเร็จของ สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อภิชัย นุชเนื่อง. (2551). รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
นเรศวร.